

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 „ „ „ „
Negyedévre 2 „ 50 „ „
Egy órá 1 „ „ „ „
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond.**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű és többször
hirdetéseket alkusz szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díj min
den külön beigtatásért 30 kr.

A cukor-adó és a prémium.

Az ember el nem képzelheti, mi ösztönzi a kormányt arra, hogy az osztrákokat erősítse ellenünk a vám- és kereskedelmi szerződésre vonatkozó tárgyalásokban?

Akarva nem teheti ezt. Nincs olyan magyar ember, a ki hazáját akarva megkárosítaná!

Vakság verte tehát meg a kormány tagjait ez irányban? E kérdésre nem tudok válaszolni.

Vélekedjek bármiképp, bárki a felől, hogy előnyére lenne-e hazánknak vagy hátrányára az önálló vámterület, önálló kereskedelmi és közgazdasági politika, önálló hitelügy: abban csakugyan nem lehet eltérés, hogy ha meg kell kötni újra a szerződést, képzelt vagy valódi politikai kényszer miatt igyekezzünk legalább a lehető legjobb feltételeket csikarni ki.

Ezt az igazságot nem tagadja meg a kormány sem, ha tagjai nyilatkoznak.

Miképp lehet tehát összegyeztetni azt az igazságot azzal az eljárással, hogy szakítsunk ki az egyezkedést mélyen érdeklő kérdések közül egyiket, olyat, melyet az osztráknak végtelenül nagyobb érdeke van megoldani, mint nekünk és csupa jámborságból oldjuk meg akérdést oly irányban, melyet az osztrák érdekek sürgősen követel és így dobjuk el önként fegyverünk egyikét, melylyel viszont engedményt csikarhattunk volna ki akármely téren, adjuk meg az osztráknak ingyen azt, a miért kárpótlást követelhetünk volna!

Talán nincs igazam és talán így illik ez egy lovagias nemzethez. Hiszen nem láttatok a párduczborrt a vállainkon e hónap 8-án, nem láttatok, hogy karoltak át körmei, hogy lógott a farka hátul a kisebb termetű vitéz mögött a port seperve?

Lueger zsidómagyaroknak nevez, mert izraelita honfitársainkat nem üldözzük, a hazafiségért cserébe joggyenlőséget adunk nekik; Lueger rövidlátó, szemüveget visel az orrán, nem látja, hogy annyira nem tudtuk eltanulni a kereskedelmi alapelveket (bár a kereskedésben jó sok leczkét kapunk izraelita honfitársainktól), hogy: ingyen semmit se adj! És a mit adsz, oly drágán add el, a mint birod!

Mi ingyen adunk, s büszkén járunk a párduczborr alatt. Igaz, hogy izzadunk,

mert meleg van; talán azért tesszük ki magunkat annak, hogy ránk teritse az osztrák a vizes lepedőt.

A képviselőházban most arról van szó, hogy felemeljük a cukorfogyasztási adót 11 frtről 13 frtra, és a kiviteli prémiumot 5 millió frtről 9 millióra.

Volt szerencsém kimutatni (és czáfolja meg a miniszter, ha bírja!) hogy a fogyasztási adók kezelésében a lefolyó harmincz év alatt Magyarország 53 millió forinttal károsult.

Különösen a cukorra nézve az 1888-tól kezdődő szerződés átlaga szerint évenként 3,279.391 forinttal károsul az ország.

Most még nem tudjuk, hogy a fogyasztási adó a fogyasztási területnek lesz-e biztosítva ezentul? Nem tudjuk, hogy ráállnak-e az osztrákok arra a halhatlan engedményre, hogy ebben legalább ebben legyen a mienk, a mi a mienk? Mégis derüre-borura két forinttal emeljük a cukorfogyasztási adót, fizessen a magyar adózó, duzzadjon az osztrák zseb és ha nem bír fizetni a magyar adózó, mert megnyúzták fizessen az öreg harang, úgy is van elég öreg harang a kiállításon.

De ez nem elég! Emeltessék fel a cukorkiviteli prémium 6 millió forintról 9 millióra, mert Ausztria 1894—1895-ben 3,775.043 métermázsát vitt ki, vagyis tizszer annyit, mint Magyarország, mi csak 363.025 métermázsát vittünk ki, de ez nem baj!

Ausztria érdeke e kérdésben tizszerakkora tehát, mint a magyaré és kivételesen kényelmes az, hogy tizszerakkora igénybevétel fedezésére szánt összegnek nem egy tizedrészét, de háromszor annyit fizetünk mi mert a prémium 31.4%-át mi fizetjük.

Az ilyen nagymérvű milliókra menő ajándékokkal éppen akkor kedveskedünk Ausztriának, mikor szeretetreméltó szomszédaink 42%-ra akarják emelni a kvótát.

Annyi belátásunk nincs, ha már alkuszunk, hogy legalább kérnénk az ajándékért valamit!

Vakság és sötétség lepi el tehát a kormány szeméit, ha ezt nem látja.

Gyermekes együgyűségtől duzzadoznak az érvek, melyek a javaslat mellett felhozatnak.

Növelni kell a kiviteli prémiumot, mert kivitelünk szaporodott! — Az egyszerű ész azt hinné, hogy prémiumot azért kell fizetni, hogy a kivitel megteremtjük és ha megvan és növekszik, a prémiumra nincs többé szükség.

De igenis van, mert a német s a francia kormány növeli prémiumjait.

Ime tehát egy prémium-verseny!

Minden forint, a melyet ezért fizetnek képesíti a világpiacot az árak leszállítására, mert a termelési költség, egy részét a prémium fizeti. Így tehát leverjük az árakat és hazai piacunknak követni kell árcsökénést; pénzzel veszszük meg tehát az alkalmat önmagunkat megkárosíthatni.

Valóban bölcs emberek vagyunk!

De ha nem fizetünk prémiumot a tizszer nagyobb osztrák kivitelért, akkor a mi csekély kivitelünk is bennszorul.

És ha bennszorul, ez nem nagy baj lesz? Szállítsuk le a fogyasztási adót a helyett, hogy növelnénk, majd növekszik akkor a fogyasztás és nem lesz bennszorulható felesleg.

Angliában 8-szor annyi cukorkot fogyasztanak fejenként mint nálunk, Ausztriában majd kétszer annyit; folytassunk oly gazdasági politikát, hogy minálunk is normalissá lehessen a cukorfogyasztás, akárcsak olyanná, mint Ausztriában és azonnal nem fog maradni kivinni való cukor, sőt a szükséglet fedezésére hibázni fog 300 ezer métermázsá.

Az évenkénti 1,500.000 forintot, melylyel a kiviteli jutalomhoz járultunk (az 5 millió alapon), és a melyben 80%-át az osztrák cukorgyárak vették igénybe, sokkal helyesebben fordíthatnánk a cukoriparnak és a cukorrépa-termelésnek javítására, a mire nagy szükség lenne.

A magyar cukorrépából átlag 9—11 kvintale cukrot tudnak kivonni gyáraink, holott a csehek ugyanannyi repából 12—15 kvintale cukrot állítanak elő, ugyanazon költséggel 30—40 százalékkal több cukrot nyernek tehát a cseh gyárak, mint a magyarok; ezen igyekezzünk segíteni inkább, minthogy kiszolgáltatassuk ezen túl is fogyasztásunkat Ausztria versenyének és segélyezzük Ausztria kivitelét.

Gondoljuk meg végre-valahára mit csinálunk, mert az, a ki kinyitott szemekkel, világos nappal kihagyja magát fosztani, nem lovagias ember, hanem valami más!

Kossuth Ferencz.

A képviselőház mai ülése. A képviselőház mai ülésén folytatta a cukoradó-javaslat tárgyalását, melyhez általánosságban P o l ó n y i Géza szólt. Mivel a részleteknél alig volt vita, mert a képviselők már minden áron menekülni akartak, az elnök a mai ülés napirendjére felvette a h á z a d ó e m e l é s é r ő l é s a m a j o r s á g i é s z s e l l é r b i r t o k o k r ó l s z ó l ó törvényjavaslatokat, valamint ötbendbeli vicinális javaslatot.

Az új választások. A képviselőház a jelen hét folyamán, valószínűleg már szerdán, vagy csütörtökön elnapolja üléseit, mint halljuk, szeptember 7-éig. Az elnapolás ezáltal nem királyi leirat útján, hanem egyszerűen a Ház határozatával fog történni. Szeptember 7-én újra összeül a Ház, azonban nyilván csak igen rövid ideig fog tartani. Képviselői körökben legalább majdnem általános az a vélekedés, hogy még szeptember hónap folyamán királyi trónbeszéddel berekesztik a mostani országgyűlést és október hónap vége táján elrendelik az új választásokat.

A bécsi és a magyar demokraták. A napokban a budapesti demokrata kör és a bécsi demokraták elnökehez, Kronawetter Ferdinándhoz tavoratot intézett abból az alkalomból, hogy a bécsi kör legutóbb tartott ülésen Kronawetter dr. oly rokonszenvesen emlékezett meg Magyarországról, és hogy a kör tagjai Budapestre jövetelüket elhatározták. E tavoratra most Kronawetter dr. a következőket felelte: Vázsonyi Vilmos dr. és Rotter Lajos főszekesztő uraknak, Budapest-en. Tisztelt uraim! köszönöm azt a kitüntetést, melyet nekem a tekintetes Budapesti demokrata kör politikai tevékenységének oly barátságos szavakkal e csere táviratával juttatott. Minden csapás, melyet Magyarország szabadelvű intézménye ellen mérnek, szomorú visszahatással van a mi — sajnos, amugy is kimért — népjogainkra, valamint az osztrák klikkeknek minden gyötrelme is elég súlyosan Magyarországon. — Egyetértőn törekedni közös céljainkra a népjog és a népszabadság felé — ez kössön minket a veszedelem és harc idején, u. m. most bizonyára be fog következni. A bécsi demokrata Central-verein tagjai e hó 27-én hajón Budapestre jönnek, hogy a magyar állam ezredéves fennállását önökkel együtt ünnepelhessek. Szívélyes demokrata üdvözléssel és készszo- rítással Kronawetter Nándor.

Urak napja.

— Irta: **Gondy Károly.** —

Debreczen, június 22.

Ha nézeteimet, érzeményeimet olykor a sajtó útján közlöm, korántsem irói viselkedés-

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

A szegény száraz-molnár.

Irta: **Móra István.**

I.

Vége van már a híres, nevezetes molnár-nemzetnek egészen. Rangját, kevélységét elfütyülte a gőzmalom. Még odakint a pusztán is: egyszer csak azt veszed észre, hogy ahol füstöl ni. Ha másképp nem, valami kibetegedett cséplőmasinát állítanak bele, az is elég, hogy a lézengő molnárember kezéből kiüsse a betevőt.

Hiszen nem mondom, hogy a vízi molnár: a ki maga gazdája, valahogy el nem kinlódik, de a szélmalomnak, szárazmalomnak tisztára beharangozott az új idő Kivált emeane, a ki eleven, evő erő nélkül, vontató ló nélkül olyan tehetetlen. A ló pedig nagy ur, mióta a mezőt elszántogatták előle, más neki a dolga, mint hygy a malom alatt keringőljön.

Mondom, a szegény száraz molnár élete csupa kinkereszt. De azért száraz molnár sok van. Annak köll lenni. Ugy száll ez a mester-ség apáról fiúra, mint akár a grófi czimer. Azon kezdem, hogy ezt meg se lehet pénzen venni. És a hány Tari Pista, Zsigó Lázár, Romhányi Lőrincz volt a világon, az száraz molnár volt mindig. Az első gyerek jussolta az apja nevét a kővágó kalapáccsal együtt. A száraz mal-mok vesznek, pusztulnak év évután, kit el-bordanak, kiből disznóhizlalót formálnak, az ő molnár-ivadék pedig vándorol határról-ha-

ségből teszem; nem vagyok regényíró: nem köllök, csak fényképezek.

Hogy melyik oldalát veszem a körforgó eseményeknek vagy egyes alakjainak, az tisztán egyéni felfogásomtól függ. Minden képek csak egy bizonyos szempontból és a vele szorosán összefüggő távlatában helyes és csaldáson alapul, nem mint a szobormű, mely centiméter után készül és a realitást kézzelfoghatólag ábrázolja.

Képirói munkámban legfőlegb álláspon-tom esik bíralat alá, de a tárgyak tiszta visszatükröződését és annak élvezhetőségét nem annyira «száraz lapjaimnak» mint inkább helyesen köszörrült «nagyító lencsémnek» köszönhetem.

Hogy én a világitásban Rembrandt modorát követem, nem annyira az en izlésem, mint a divat követelménye és jórészt magában az események természetében rejlik, a midőn azok ritka fényvel bontakoznak nagy felületű árnyoldalaitól.

Fejemre boritom tehát mesterségemhez híven a fekete leplet és az objectiven at némi objectivitással akarok olvasóimmal érintkezni; a nem olvasónak pedig nem sokára egy eredeti banderista fényképét fogom bemutatni.

Mennyire vágyik lelkem az eget a földre vonzani; tollamat az emberi méltóság apotheosisában ragyogtatni; egyenesen a Napba irni, hogy csak egy lehet a czélünk: a nemesítés! — Hiszen teljes életemben azt kerestem, annak éltem! . . .

Az új millennium küszöbén mennyi alkalom kínálkozik a magasztalásra! A tejes udvar megjelenése az új országházban . . . a megfelezett királyi «otthon» alapkövetéte . . . a hon ezer éves fennállásának törvénybe iktatása . . . sat. mily ritka tünemények?! . . . És mégis szívem elszorul, ha elgondolom, mily készlettel és készülődéssel, mily eszközökkel és erkölcsökkel megyünk a második évezrednek elébe! . . .

Ne higgyen senki oly pessimi-tának, de Isten tudja, ragyogó színeim oly megtörtén fognak, ha egyszer-másszor esete me ez elszomorító események aljába mártom. Mintha fátol alatt szürném festekeimet, oly gyász vegyül minden esetvonásomba.

És a gyászban vajjon nem az öröm magva rejlik? — Igen, a bánat az öröm élesztője; a porladozó enyészet felületén nyi-

tárra, míg az utolsó helyét is be nem vetik luczernával.

Mert nem az édes atya nevét tanulta meg először kimondani, hanem azt, hogy: labala, labala . . .

A mint a malom orsója pereg.

Ez is Tari Pista, a kiról imitt beszélék. Másfél esztendeje szakadt ide a szegedi alsó részről. A gyalupadján tulipántok közé faragva ékeskedik a neve két kezdű betűje. Még valamelyik öregapja véste oda. De úgy hiszem, az asztal régibb a czifrázatnál.

A Jézus tudja, hogy élőködik szegény. A gyereke annyit, mint a csillag, a malom meg hallgat, egyre hallgat. Ami kis vámot vet is őszszel kásacsínálás évadján, vagy így bójtben o'ajütés alkalmával, azt meg kell felelni a gazdával. Nagyon kicsi lehet, a mi neki marad. Azt is avval az igérettel szerzi meg a gazda, hogy tavaszra lebontatja ezt az isten-verte vagyont.

Küszö munkára se igen való a szegény Tari. Köhögős bajos ember. Ha a módját nem tudná, bizony föl nem bírná a gáratig a zsá- kot. De tudja, a veriben van.

Szerencsés az asszonyyal. Jobbadon az teremti be az életet. Bejár jobb tanyákra, gazdahelyekre mosni, meszelni, kendert törni, meg a hogy jön. Egy-két garast is hoz-hoz, de leginkább házhoz valót: zsiradékot, bust, szappant, zsirt. Aztán a nagyja gyerekeket elallit-ják nyárára pulyka mellé, liba után, az is csak keres. Egy jófajta fekete eperfa van a malomház megett, azon nagy-boldogasszonyig mindig van eper, azontul meg szemesedik a kukoribza, fölshabul a dinnyeföld.

Hanem a tél! Édes Istenem, pedig az

uak a legszebb virágok. A fonnyadt szív újra megvonul; újra szi életnedvet a könyek árjából. Összekulcsolt kézzel nyitjuk szívünket és erőt kérünk a Mindenhatóól, hogy a mult ragyogó emlékét látható színekben és megható alkotásokban dicőitbessük; a megszakított szeretet folytatását kérjük az emlékezetben.

A természetben nincsen «pont», nincsen «vége», örökké csak «folytatása» következik; csupa emlékkövek az idő kommai! — Az emlék: emelő ék, mivel a kételkedő kedelyt az örökké haladó idő édes perceihez vissza-igazítani igyekszünk: éltünk regulatora. — Ki bánatában mennel messzebb vissza tud pillantani a multba, az élvezte lelkének igaz vilá- gát. — Nem lehet annak soha tiszta öröme, ki azt nem a bánat meeréből merítette, nem a bánat könyeiben áztatta! . . .

Aha! mindjárt a temetőbe visznek lassu lépteim, pedig ez egyszer nem oda készültem, sőt ellenkezőleg a heroldok és nem a szeráfok harsonájára ébredék. — Szemeam azonban nemebirja a vakító fényt, csak az árnyékolt tribünről nézem a ritka látványt, csak ső ét oldalát rajzolom, a fényét tessék belőle kö- vetkeztetni.

*

Olyan üres volt a város, míg az urak oda fenn délcelegtek az udvar színe előtt, még azok is elbujtak széyenyükben, kik itthon cseppentek, nehogy hazafiatlansággal vadoltas- sanak azok által, kiknek a millennium emlé- kére gázsejokat feiszaporították es három évet törültek az örök zöldelő nyugdíj javára.

Az uraskodó «helyettesek» ismét átengedték nehéz szívvel uraknak féltett kakas ülőt. Isten mentsen, hogy valaki ott feledje magát!

A főispán szörnyen gyűlöli a helye- te seket, pláne az affele Biki-Beke-Bánki verkeveréket. Szörnyü, mily skrupulozus! ha ha disznósajttal almodik, tud- hatná, hogy az bizony nem mindég p a p s a j t. Pedig egy némelyik pompásan helyet- tesít, — kár őket nem Vég(h)legesíteni.

Ujabbán a főispán mást eszelt ki: ha már nem szereti a tiszteletes helyettes, annál jobban kedveli az általa helyesbített tisztelei- belieket. A tiszteletbeli tisztség egy kormány- párti firmás papir zs. cskó, mibe majd akkor pakolnak ha a tiszteletlen magaviseletü tisztek elpakoltatnak, mert jaj annak a Telnek és

esztendőnek a fele tél, Ha már a tüzevaló- juk szükes is, csak a ruhácskájuk volna jóra- való. Pedig olyan ez a gyerekféle, hogy meg nem marad idebent. Könnyebb a lelkének, ha jégcsapoi szopogathat.

Matyi meg Örszike iskolába járnak. Most már tul vannak a gyereki veszedelmeken (Mikor az ilyen sanyarodott emberek gyer- meke átment a hét-nyolcz esztendőn, nem árt annak aztán a sebes eső se.) De még otthon is van négy. — Bölcsőbeli, tolokocsis min- denféle.

Péterke a legrosszabb. Az szökdösik ki minduntalan. Meztilláb, egy ingben.

Egyszer csak fölerez éjszaka, vizet kér, pedig sose szokott. Tüzes. Másnap fekke ma- rad, az ennaló nem köll neki.

— Mi lelt, te?

— Semmi se.

— Hun fáj?

— Selun se.

De csak nem kel föl, ott kuczorog a padkán. Eljön a délebéd ideje is, a nagyobbak, kisebbek esznek, mint a farkas. — Pé- terke oda se ügyel. — A molnárnét ez aggasztja csak. Azért nem hágy neki békét.

— Mit ennél, kis fiam mégis?

A laztól didergő gyerek elgondolkozik. Aztán azt moadja:

— Bundás kenyeret . . .

Lám, milyen hunczut szegényke. Mintha csak tudná, hogy egy szem tojás sincs a ház- nál. De lesz, muszáj lenni. A molnárnét ez aggasztja csak. Azért nem hágy neki békét.

A gyerek felkönyököl, kezébe vesz egy szelet kenyeret, meg csak leteszi.

Nem köll . . .

Tollnak, ha kalapot nem emel Geszler kor-mányzó előtt! — Valljon eltaláljuk-e az al-mát?

A tiszteletbeliség egy dohány plánta de-corum, miből a decoctumot főzik azok ré-szére, kiket lefőzni vagy lepípálni készülnek. Furcsa is ez, hogy a főispán az elaggott hi-vatalnokok javára próba tisztújítást rendez; míg az erőteljes tisztviselők ellenébe jól meg-fontolva huzza tiszteletbeli sakk figuráit.

Városunkban a legrégibb tiszteletbeli az infans főmérnök, kit a bölcs öjé-ből ringattak az állásába. Lassankint beleemberesedett, — ideje, hogy a gykorusit sák. — Nem volna csoda, ha beleöszülne a hosszú várakozásba... elég volna a regensségből.

Hála Istennek! — csak hogy itthon va-gyunk!

A diszfelvonulás pompásan sikerült. Em-berben, lóban esett ugyan egy kis kar, de a fogatok a rajta ülőkkel sértetlenek maradtak; meg a kopaszoknak sem görbült meg egy hajszáluk. — Minden (még az ötös fogat is) és mindenki más színben lett feltüntetve, mint a hogy azt már megszoktuk az ily ünnepé-lyes felvonulásoknál. Hát hiába, ez udvari szokás és mineig az udvariassággal jár. — Olyan is az az udvariasság, mint a szinpad-i tenger-hullámmás. Látszólag könnyen vonul végig a mozgósított hullámok között a diszes gondola, de a hullám-lepedő alatt szörnyen izzadnak az ország statisztái.

Be jó szokás volt a fejedelmek inkogni-tója! Midőn a fejedelem úgy látatlanban fel-emelte azt a szur os vásznat, mi alatt a nép fildokolva keresi kenyerét! Előbb meglátta a nyomort és úgy alkotta a törvényt!

Ugy hirtelenében nem is ismertünk volna Steinfeldre, az első virilistára; pedig ott volt. Könnyű is ráfogni, ha már hetek e-öt kúr-tolték a résztvevők ur i és c i v i l i s t -táját.

Debreczen részéről hat ur és 16 polgár lett kiszemelve a ritka látvá-nyos menetbe. El is mentek zászlóstud, haza is érkeztek zászlóstud. Senki sem olvasná le az urakról, kogy királylátogatóban voltak.

Azt hiszem, már mindnyájan itthon van-nak, ha egyszer a főispán itte! A rövid idő alatt, míg az urak odajártak, nekünk is meg volt a diszmenetünk; egyre csak a sok meg-

intés járta, de hiába, ha Heintze Fortunatus előttünk a szavát nem rázta. A bölcs kor-mány azért rendezte oly sűrűn az állami sorsjegy huzásokat, hogy rajtuk még többet huzzon és mérje a csapásokat.

A szegény polgárt mindég csak adóval zaklatják, míg a tehetősekkel a bolondot já-ratják. Nem hogy neki is három évet írának a javára, de meg tíz évet nyomnának a há-tára, hogy többet dolgozhasson és az államnak minél több jusson. Hát ugy kell annak, ki nem született a szalonnak.

Hat ur és tizenhat polgár! Hm! ez a fatális és itt sem kötszó, csak olyan cs. és kir. értelmű. Császári minden fegyverünk; ki-rályi minden fizetségünk. A világ előtt kimu-tattuk fogunk fehérét, t. i. hogy az ur nem polgár és viszont a polgár nem járhat az urral egy zászló alatt; holott szorosau véve, mágnás nem is lakik Debreczenben, mert ki hivataluok, az nem számít.

Hát kik az urak? A pénzforgatók. És kik a polgarok? A pénzjutalmazók. Ki fizetné az urat, ha a polgár sem dolgozna? A jó Isten.

Édes atyámfia az urban! A »föld« a legnagyobb ur, és utána annak hü mivelője! Értjük!? A többi mind csak miniszter és minisztráns. Értjük!? A »díjazott« a szolgál. Értjük!? Mi a muszkát egyre szidjuk és barbárnak tartjuk, és mégis ő mutatja fel a világ legszebb emlékszo-brát. Egy hatalmas osz-log körül állanak a fejedelmek, kezükben az arany, gyémántos fővegek; helylyel-helylyel egy vitéz emel pajzsot, míg az oszlop tetejé-ben a szántóvető fellett kapppal szórja a magot.

A lóhátra termett tősgyökeres polgár egy színben brillirozott, míg a londsirozott urak különböző színben kokettiroztak a valódi má-g-násokkal. Jele, hogy a polgárság egyöntetű gondolkodásában és üdvös munkáiban, míg az uraság sok színben játszik, többnyire el-térő nézetben van; de főképp kitűnő brekegő a pnlitikai időváltozásban.

Az »ur« szó valószínű az ur(bs), urbi-cus; városi szóról eredt ellentétben a rusticus-sal. Az uraság tehát városi jelleget nyom a papir-szántok, penna forgatók homlokára, kit az ekeforgató respektálni tar-tozik; mert ki írja a nyugtát, ha az évi föld-bért vagy adót az urnak lefizeti? vagy ki liczitaltja, ha fizetés képtelen? No de az ur még mindég nem a világ; mutatja az is, hogy

ilyen bajban csak lesz, a kinek megcsik a lelke.

— Én nem tudom, lesz-e? — nyögött a szegény száraz molnár.

— Lesz hát. Csak menjen kend.

Tari Pista oda volt vagy két óráig. Mi-kor visszajött, még sárgább volt, mint szokott — Nincs... nem adtak. Mindenki sze-gény.

Az asszony odaborút kis halottjára. Most tört ki a keserősége.

— Mért nem is engem vett el helyetted az isten, mért nem...

Mikor kisírta magát, megint csak vi-sza-ment, ki az urához.

— Csonka Ignácnál is próbálkozott kend?

— Annál? Annal nem. Majd éppen az ad, csak lesd.

— No hát majd én elmék ahoz.

— El, el. Hiszen én is elmehetek. De tudod, hogy milyen fahitű.

— Éppen azért. Van annak szive, ne féljen kend, csak menjen.

Kevély, nagytermészeü gazdaember volt Csonka Ignác. Vagy nem állta a cseléd se-meddig, vagy megtörzskösödött nála.

Nem himelt-hámolt, csak kivette a tükör megül a bugyellarisát, mikor a száraz molnár elmondta a baját.

— Ne. Hanem tudod, hogy én azt szere-tem, ha ember az ember.

— Megadom farsang után Ignác aacsi, ha a földből teremtem is elő.

(Vége köv.)

az »urbs tulajdonkép az »orbis« (világ) szó-ban találja gyökét. A kinek tehát most ujra ugy áll a világ mint hajdan K. e. az, az o r b i s-ból deriválja az o r a s á g o t.,

A polgár a földhöz, az ur a felleghoz tapadt szegény. Az ur így pottyanhat lefelé, de a polgár jó alapon áll; még az úgyba sem kívánczik, hogy kipihenhesse napi fárada-lmait; a rendek soraiban, egy kéve alá ül, mennyezetes ágya alatt így meg sem hül. Almaiban selyem paplant tapogatni vél, — ha megszigeteti a kalászt a szél. Nem szel-lőztet ha felkél... egynek örül: ha termésé jól elkél. Nem rontja maga után a levegőt; kanális búz nem váltja fel az esőt. A csillag-zat a pontos gyémántos órája, ... ugy-e irigyeljétek, hogy sok a pásztor órája? Ter-mészetes foglalkozásában mindég jó a n a p -j a!... bizony furcsa, hogy az ur éjjel is azt kívánja. Hát bizony az ur rendes-én éjjel mulat, midőn már a Bodri kutya sem ugat; kivéve ha a berenár veszi az útját, de akkor is lekenyerezi a kutyát!...

Jó napot Urak!

Tribünokról pompásan festett a menet, Jobban kiteszünk magunkért mint a német. Carneval herczeg és császára előtt, egy módon, Ugyanazon szeliebárdos sereg — he ódon! Harsogva tartja diszes felvonulását, És Gambrinus viszi az ünnepély, kulcsát. Ló ott a menetben nem igen szerepel, De rang ott is annál több embert emel. Emelvényes vonatok hosszú sora, Csupa csatlós és kedélyesség az ostora. Az ötös fogat mily elragadó látvány?! Csak a szörnyű la su tempo volt a hátrány. Urnapkor szépen fujják a »Höcher Péter«, De a honvéd ilyenkor nagyot nem léphet. A szittya vér a lóba szorult egészen, Hiába járt Zichy Jenő a keleten. A hintón ülök, csak fehérvérű hullök, Állam gépezeti vaskos kerék-küllök. De hová is ragadna az az ősi vér, Ha oly korlátlan volna a magyar küzdte? ! Jó az ugy... csatlós kell néked szeg nemzetem. Mert biz' isten tul volnál már az egeken. — A Buczefalus mellett még a Pegazus!!... Szörnyű kicsiny az istálló — he nagy casus! A lovaktól nem térnek a mágnás urak, Kell, hogy a lónak diszes termet nyissanak. Mig a miénk Bánffy báró és a diszkard. Jaj a pajszes (paizsos) Luegernek ki minket megmart.

Ha már három éven tul csatlakozunk, A »csatlós« hivatalban se csatlakozzunk

Harminczkét éve lesz most augusztusban hogy itt lakom Debreczenben. Sokat olvas-tam azóta a helybeli lapokban a polgárosítási kérvények helybenhagyás vagy elutasítása tár-gyában. Mivel több jog és előny háramlik a felkent polgárra mostanáig sem tudom, — de nem is biztatom.

Annyi bizonyos, hogy fizetni kell a ké-relmezett dekorumért; és ha fizetni kell, mi-éért nem jó az oly egyének pénze, kik hosz-zabb időtől fogva »engedélyezett« üzletet folytatnak? — Hát az erkölcs villámhárítói nem a törvénytelenesség epeztői? Az ítélet végrehajtója nem oly igazságos mint az ité-lethozó bíró?...

Egyetlen gyermekem van... kedves leányom!... Talán ő sem maradna hát-rányban?... Bitang vagyok-e még e széles hazában?!! — Mily korán lehet ő is, sze-gényke árva, és az utja mindenütt el lesz zárva!... — Uszik majd a világban... elsodorja az ár! mert nem olvashatta ko-porsómon: »N é h a i p o l g á r.«

Presbiteri közgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, június 22.

Lanyha érdeklődés mellett tartotta meg a debreczeni ev. ref. egyház presbiteriuma tegnapi közgyűlését. Tíz órára volt hirdetve

Most már csakugyan baj van.

Ettől nem alszunk az éjszaka, — mondja az apja.

Bizony nem. A beteg már kis bogár rug-ztt, kapált, félrebeszél.

— Matyi, nem mégy innen... Ne bántsd az ostorom... Ahun szalad a gőzös ni... Megállj!

Reggelre lecsillapodott egy kicsit, — de masnap még rosszabbul volt. Éjjel elke-zdett tüszögni, hörögni, majd meg a lélekzete is elakadt.

Tari Pista szegény csak a kezeit csap-kodta össze.

— Vege van, vége van.

Odakiül bugott a havas förmeteg, voni-tott a Gárujj.

Mire virradatkor elhallgatott a szél, a Péterke csöpp fehér lelke is elszállt. A hogy a gyerekek főlérezték, már le volt fogva a szeme, felkötve az álla.

A molnár odaborult az üres vámszek-rény fölé, ott fildoklott.

— Uram teremtem, ne vedd el az eszemet, miből temettem el a halotta-mat... Egy koldusnak való krajczárom sincs.

Oda jött hozzá a felesége. A leánykori slingölt kendőjét oldozgatta.

— Két forintot lopogattam össze utolsó szükségre, nézze kend, itt van.

Tari Pista csak ugy maradt ott, a hol volt.

— Mit ér az most. Legalább öt kell, vagy hat.

— Ejnye no, apjuk, menjen kend, hiszen

de ali; hiányzott valami a 11-ből, mikorra annyian összegyűltek, hogy határozatképtelenség veszedelme nélkül megnyitható volt az ülés. Persze nehéz az, ilyen szorgos munkaidőben népes gyűlést összehozni.

A gyűlésnek melyen Kiss Áron püspök és Simonffy Imre főgondnok elnökölték lefolyása a következő volt:

Somogyi Pál jegyző jelentette hogy az egyházkerület a tanárválasztás iratait a meghívás eléendelése végett áttette. A közgyűlés a meghívását elrendelte.

A sárói Szabó alapítvány bizottságába a legközelebbi újjáalakulásig az elnökséget küldték ki.

Sziny Gyula, a gazd. szakbizottság elnöke jelenti, hogy a nyár folyamán nem lesz Debreczenben, ezért helyettesített kéri magát esetleg a főjegyző által. A közgyűlés helyettesül dr. Szikszai Szabó Józsefet bízta meg Kiss Áron püspök a Boros László alapítványát a presbiteriumhoz áttette. — A közgyűlés az adomány köszönettel elfogadta a sárói pénztárnokot megbízta, hogy az alapítványt rendeltetésekhez képest kezelje.

Kiss Áron püspök felhívta a presbiteriumot, hogy az egyházker. tanügyi bizottságban 6 tagot válasszon. A választást a legközelebbi gyűlésen ejtik meg.

A lelkészi fizetés levelek ügyében kiküldött küldöttség jelentette, hogy K. Tóth Kálmán lelkésze összes fizetése kitesz 2954 frtot. Kiss Áron püspök összes fizetése 2277 frt, Nemethy Lajos 2247 frt, Kiss Alart 2277 frt, Dicsőffy József 2287 frt, Mitrovics Cyula 2789 frt, mivel ő kaplant nem tart. Elfogadták azaz a megjegyzéssel, hogy a káplán tartás nem kötelező.

A közgyűlés a gazd. szakbizottság azon végzését mely szerint a kistemplom melletti paplak alatti bolt bérbeadására nézve kihirdeti az árverést feloldotta és mindkét boltot évi 1600 frtot Tóth Kálmán az egyik bolt jelenlegi bérőjének 6 évre továbbra is kiadta.

A gazd. szakbizottsága fels. leányiskola tanúvire és a tanítók az kérvényét, hogy millenniumi segélyben részesítve az egyház s az egyházi tisztviselőknek ugyanazt és egyszersmind szabadság időt kérő kérvényét pártolólá terjesztette fel, és pedig a fels. leányiskolai tanárok részére 40—40. 32 tanító részére egyenként 20—20 frtot ajánlott, az 5 évnél régebben szolgáló egyházi tisztviselők részére pedig 40—40 frtot. Simonffy Imre főgondnok a tisztviselőknek nem hajlandó segélyt adni, csak a tanároknak és tanítóknak. Sz. Szabó László úgy tartja, hogy a gazd. szakbizottság olyan körül tekintéssel tárgyalta a kérdést, hogy javaslatát — feltétlenül elfogadandónak tartja. A tanítóknál kimondatni kéri, hogy tapasztalataikról jelentést tegyenek. A köztisztviselőknek is megkívánja adatni a javasolt segélyt, mert hiszen olyan csekély a fizetésük, hogy a régebbi tisztviselőket méltányos dolog ebben a csekély segélyben részesíteni.

Puky Gyula úgy tartja, hogy a kérdésnek két része van. — Az egyik az, hogy tényleg a köznek lehessen esetleg hasznából is a ez áll jelen esetben fenn a tanároknak és tanítóknak; a másik pedig a szorosan vett segélyezés elve, azt látjuk, hogy minden testület, meg a magánosok is igyekeznek gondoskodni arról, hogy alkalmat adjanak alkalmazottjaiknak, hogy ezt a kiállítást megnézzék, hogy ne kellene a debreczeni egyháznak ezt megtennie, amelynek annyi vagyona van. Hiszen az olyan, mint mikor az atya ünnepl. ajándékot ad gyermekeinek. Elfogadja a gazd. szakbizottság jelentését. A közgyűlés elfogadta Sz. Szabó L. indítványával együtt.

Fodor János egyháztag kérte, hogy közalapi illetéket megválthassa. Sz. Szabó László úgy tartja, hogy mivel a törvény megadja minden egyes egyháztagnak a jogot, hogy a közalapi tartozását megválthassa, ezt el kell fogadnunk s egyúttal intézkedni kell, hogy az összeg az egyházmegye útján a közalaphoz terjesszék fel. Elfogadták.

Gáresi Kálmán lakását dr. Erdős József fogja elfoglalni.

Jeney József pénztárnoknak négy heti szabadságot adtak s helyettesítésével Hódy Béla iroda tisztet bízták meg.

Ezzel az ülés véget ért.

Ujdonságok.

* **Rendkívüli városi közgyűlés.** Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága június hó 25-dikén csütörtökön délelőtt 9 órakor a város háza a nagy termében rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgya: A szervezeti szabályzat módosítására kiküldött bizottság javaslata. Debreczen 1896. június 20. Gr. Dégenfeld József.

* **Újabb ajánlat a városháza építésére.** Hogy bebizonyítható legyen a bölcs városi tanácsnak az, hogy a mennyiért az ócska városházát megfelelik, ugyanannyiból egy tetőtől talpig új városházát is lehet építeni, arra nézve ekklatans bizonyíték Tóth Béla selybeli tekintélyes építésznek a mai napon a város polgármesteréhez benyújtott ajánlata, a mely szerint ő a beadvány mellé csatolt tervrajz és részletes költségvetés szerint 374 ezer forintból vállalkozik egészen új városházát építeni. Általános a meggyőződés most már a városházán is, hogy ezzel az egész városház építésének ügye más fordulatot vesz s leter arról a neveléses és a városra nagy kárt okozható utról, a melyen eddig haladt Tóth Béla ajánlatára visszatérünk.

* **Hervadása liliomhullás volt . . .** Egyik tekintélyes debreczeni kereskedőt Rózsa Lajost megmérgele a csapás ért nevének szül. Leblovics Mari-ka asszonynak, ma reggel fél 8 órakor este 28-ik, boldogházasságának 7-ik évében történt elhunytával. Mely részvételt keltett egyházban az egész városban s már a reggeli órákban meglepetéssel beszéltek a hihetetlennek látszó hírről. Kiterjedt rokonságát és a nagyszámu ismerősöket mely gyászba borította a korán elhunyt kedves asszonynak halála, kiben lapunk kiadóinak egyike Kronovits Ignác szeretett sógorját vesz tette el. A halálesetről a következő gyászjelentést adta ki a család: Mely fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk forrón szeretett nőm, anyánk, gyermekünk, testvérünk, menyem és sógoromnak Rózsa Lajosné sz. Löblovics Mária asszonynak f. hó 22-én reggel fél 8 órakor, hosszas szenvedés után, este 28-ik, boldog házasságának 7-ik évében bekövetkezett gyászos elhunytát. Drága halottunk földi maradványai f. hó 23-án, d. u. 3 órakor fogtak Széchenyi-utca 1801. számú lakásunktól az izr. sírkertben örök nyugalomra tételni. Mely végtisztességtelre rokonainkat, barátainkat és ömerőseinket bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen, 1896. június 28. Férje: Rózsa Lajos, gyermekei: Irén, Endre, Vilma, Árpád, anyósa: özv. Rosenzweig Abrahamné, sógorai és sógornéi: Dr. Rózsa Mór nejevel Bodanszky Mariskával; Laura, özv. Schwarz Morné; Lina férjével Gelbmann Józseffel; Róza férjével Bloxberg Simonnal; Rózsa Ignácz; Etelka férjével Rosenthal Armonnal; Hani férjével Klein Dáviddal; Szülei: Löblovics János és neje sz. Fischer Betti, testvérei: Hermina férjével Weisz Samuval; Ilka férjével Gelberger Daviddal; Géza nejevel Rosenfeld Léonival; Sarolta férjével Kronovits Ignáczczal; Löblovics Pál, Löblovics Piroksa; számos közeli és távoli rokonok nevében is. Béke poraira!

* **A hortobágyi országos vásár** e hó 20-án, szombaton zajlott le, azonban koránt sem sikerült e híres vásár most úgy, mint az ezelőtti években. Igen nagy volt a felhajtás, úgy hogy az egy cseppet sem állott arányban a kereslettel.

* **Csapatkórház Debreczenben.** Ismeretes dolog az olvasóink előtt, hogy a helybeli katonai kórháznak rendes csapatkórházzá való átalakítása tervbe vétetett. A honvédelmi miniszter a városi tanácshoz ma érkezett leiratával arról értesít, hogy a közös hadügyminiszterrel egyetértőleg erről a tervről lemondtak, mivel ezen épület az átalakítás után sem felelne meg a csapatkórházhoz fűzött követelményeknek. — Szükségesnek véli azonban a miniszteri rendelet egy egésszen új rendes csapatkórház építését, melynek nagyságára nézve Debreczen város helyőségének állománya szolgálja alapul. Felhívja ennél fogva a város közönségét, hogy egy ily csapatkórháznak építését határozza el és intézkedése eredményéről a honvédelmi miniszterhez melőbb jelentést tegyen.

* **A Zion-egylet lobogója.** A Zion debreczeni betegsegélyző egylet zászlóbizottsága tegnap délután fél 5 órakor Schwarz M. L. zászlóbizottsági elnök elnökleite alatt ülést tartott, a melyen átvették Herz budapesti kereskedő által készített remek lobogót s e határozták, hogy a zászlófelavatási ünnepélyt augusztus 20-án, István király napján tartják meg.

* **Az új felső-szabolcsi esperes.** Lukács Ödön helyére felső-szabolcsi esperessé Görömbéi Péter nagy-kallói lelkész, egyházmegyei tanácsbíró választották meg.

* **A gazdasági egyesület gyűlése.** A debreczeni gazdasági egyesület Rickl Antal elnökleite alatt tegnap délelőtt a belső gazdasági intézet helyiségében gyűlést tartott, a melynek fontosabb határozmányai ezek voltak: a gazdasági egyesület ez évben lődijazást nem rendez, mivel a kiállítás miatt nem reméli, — hogy ez oly sikerü leendő, mint az előző években tartatn szokott lődijazások. Belépett a debreczeni gazdasági egyesület az országos gazdasági egyesület által szervezett országos vásár-csarnokba 100 korona alapítványi összeggel. Elvileg kimondotta azt is a gazdasági egyesület, hogy belép az országos gazdasági egyesület szövetségébe. A gyűlésen még több apróbb tárgyakat intéztek el.

* **Sertésvész Székelyhidon.** Bihar megye alispánja értesítette Hajdúvármegye és Debreczen sz. kir. város előjáróságát, hogy Székelyhid közszégyben a sertésvész kiűtvén, az zár alá vétetett.

* **Évzáró vizsga a nőipariskolában.** A helybeli jótékony nőegylet által létesített nőipariskolában a zárvizsga tegnap délután ért véget. A vizsgával kapcsolatban munkakiállítás volt rendezve, mely öt napon át állott megtekintés végett a nagy közönség rendelkezésére. A gazdag munka kiállítás három nagy termet töltött meg. Az izléssel és kiváló szakértelemmel előállított különböző női-kézi munkák völőben megleptek s jól esik konstatálnunk azt, hogy ezen intézmény, mely háromév óta áll fenn, életképes-égének ily szép tanujét adta. Lapunk szük tere nem engedi meg, hogy az egyes női kézimunkanemek mindenikéről külön emlékezzünk meg, de nem is akarunk az elismerés- és dicséretben ismétlésbe esni, mert a kiállított munkadarabok mindegyike minden tekintetben oly fényes sikert tüntet fel, hogy azok felsorolásánál másként nem is szólhatunk, mint elismerőleg és dicséretőleg. Hogy ez az iskola, mely az életnek és az eletre nevel, városunk kulturális intézményei közt hézagpótló és multhatlanul szükséges, tanusítja látogatottsága és azon körülmény, hogy működése nevelésünkben azt az irányt van hivatva meghonosítani, mely a tisztességes munka által tisztességes keresetet ad növedékei kezébe. A nőegyletnek és faradhatatlan elnöknőjének, Vere-né Szath-

H a h e n b e r g paszomány-gyáros és egyenruhazati intézet, (nversenyképe-ségeért), K r a z s o f testvérek cipész-mesterek, magyar gyapjutom és kalapgyár, N a g y József asztalos, R o t h Miksa üvegfestő, valamennyien Budapesten és M i n i t y á r Béla szabómester Marosvásárhelyen.

B r o n z é r m e k e t k a p t a k : Daukoszky István fodrász és Svrtner Sándor posztónyíró Budapesten.

M u n k a s é r m e t k a p t a k : (ezüstben) Csendakovich Károly kőműves, G r e g a c s Erzsebet gyufagyári munkásnő, G o l d s e l é m Jakab aranyműves segéd, K i l l e r Sándor kovács segéd, S z i v ó s jmare lakatos segéd és T r e u e r János könyvkötő segéd.

A S z a b ó k y d i j 10 aranyal D ó z s a László cipészsegéd kapta, a p o s n e r ösztöndíj 5—5 aranyát K r a u s z József és V é g h Lajos nyerték el.

Az elnökök minden kitüntetettnek lelkes beszéd kíséretében adta át a diszviklevelet és ez érmet.

Végül az igazgatóságot választották meg. Ennek tagjai lettek: B é l a v á r y Konrád, H ü t t l Tivadar, F i s c h e r Ignác, G l u y e r y Béla, N e u s c h l e c s Marcell (uj), L i p t h a y Béla báró, T h é k Endre, T ö r l y József, W e i s z Berthold.

Szél elnök rövid záró szava fejezte be a közgyűlést.

Az asztrofizika haladásáról

(A m. kir. orsz. meteorológiai és földmágnassági intézet estélyén, 1893. december 16-án tartott előadás kivonata.)

— Irta és felolvasta: **Kohányi Gyula.** —
(Folytatás.)

Ezt a körülményt egy más magyarázat alapján használta fel P i c k e r i n g, az új cambridgei (Egyesült államok) Harvard-College csillagászati obszervatóriumának vezetője. Mihelyt kimutatható, ugymond, hogy a Mars csatornái tényleg megszoktak változni, akkor az az egyedüli magyarázat, mely nem valószínűtlen, hogy a növényzet különfélesége okozza azokat. A felület és a légkör vizartalma lehetővé teszi, hogy odafenn esik is; mivel a Mars napja csak 40 földi percczel nagyobb a miénkénél s a négy évszak szintén meg van, azért az ott uralkodó hőmérsékletnek körülbelül ugyanolyannak kell lennie, — mint nálunk, tehát a szerves élet tenyésztésére megvannak ugyanazok a feltételek, — mint nálunk s a valamivel gyengébb fény és hűvösebb nyár nem hathat károsan. Mivel a Mars kisebb bolygó s a napról messzebb szeli át az ekliptikát, mint a Föld, azért valószínűleg régebben elérte az életnek megfelelő hőmérsékletet s ennélfogva a fejlődés törvényeinek elég idejük volt, hogy ott magasfokú állati és növényi szerves életet hozzanak létre. — De egy szomszédos bolygóbéli megfigyelőnek mi tűnnek a Földön először szemébe az emberi munkák közül? Valószínűleg azok a nagy kiterjedésű gabonátlak az Egyesült Államok nyugoti felében. Ezek előtte — szabálytalanul alakotva ugyan, — de mégis többé-kevésbbé egyenes vonalban tűnnének fel; alapszínük nem igen különböznek az óceánjaink színétől. Bizonyos évszakokban nagyfokú változásokat észlelne rajtuk, néha teljesen eltűnnének szemel elől, ha ugyanis azt a szint vonókat fel, mint a környező szárazföldről. A mi hatalmas messzelátóinkkal éppen annyit látna a mi gabonátlakunkból, mint mi a Mars csatornáiból s a kettő között alakjukban volna az egyetlen észrevehető különbség. Ez azonban a Mars felületének különös alakjából igen könnyen megmagyarázhatjuk magunkok.

Igy beszél P i c k e r i n g. — Ezzel azonban koránt sincs kimerítve a csatornákat megmagyarázni akaró hipotézisek sora. — Ugyancsak az 1890. évi opposzió alkalmából felvetették azt a nézetet is, hogy a csatornák geológiai tünemények; ennek lehetőségét el-

fogadva azonban fel kell tennünk, hogy a Mars bolygón az olyan változások melyek a földön évezredek alatt történnek csak, szemünk előtt mennek végbe. Ennek valószínűsége legalább is gyanus, valamint valószínűtlen F l a m m a r i o n azon fellelése is, hogy szomszédunkon a viznek egy negyedik, nálunk ismeretlen halmazállapota is előfordul s ez okozza a csatornák megkettőződését — arról a másik meséjéről pedig, melyet a Marson a magukkal vitt tehetséggel újra született s művelődés között felnőtt emberek művei, komolyan beszélni sem lehet.

Az 1892. év október 31-én S t a n i s l a u s M e u n i e r a francia akadémiaiban új elméletet ismertett, melyet kísérletileg is igazolt.*) De hadd beszéljen ő maga. Jelentése megérdemli, hogy egész terjedelmében megismertessük:

„Azon számos különös tulajdonság között, melyeket a Marson észlelhetünk, a legnevezetesebb kétségkívül csatornáinak megkettőződése. S c h i a p a r e l l i nem tudott csodálkozásának méltó kifejezést adni, ő is épenugy mint P e r r o t i n (Nizza) és T e r b y (Louvain) egyidejűleg voltak kénytelenek bevallani, hogy jól észlelték a tüneményt és hogy az minden földi jelenségtől különbözik.

1892. óta, amikor a milánói csillagvizsgáló igazgatója ezen eseményt közzétette, — igen sok és különféle módon igyekeztek azt megmagyarázni.

Némely csillagász, mint B o e (Auvers) a kettőződés letelét tagadta, azt állítva, hogy az csak az észlelő szemének fáradság- okozta szubjektív érzéki csalódása.

*) Comptes Rendüs 1892. 2 em. Sem. p. 678.

Fonák világ.

(Jövő század idillje.)

Májusban volt!

Azaz, jobban mondva, májusban lesz; mert történetünk a XX. században játszódik, mátlól számítva éppen 100 esztendővel később.

Hanem hát könnyebb megérthetés okából az egész históriát félmut, mult sőt szükség esetére régmult időben beszéljük el. Tehát:

Májusban volt. A fak lombjai zöldültek, a rétek virágoztak, a patak csörgedezett, a fülemile csattogott és a leáldozó nap pirja ragyogott, egyszóval a természet épp oly bájos vala, mint a minőben most az Ur 1896. esztendőjében a legszebb estéken gyönyörködhetünk.

A patak partján egy fűz nézegette lombjait a habokban, s alatta egy kis padocska rejlett.

S a padocska ültek ketten:
Forró édes szerelemben.

Bocsánat e rimért, de kár lett volna ezt elhagyni, mert az egész valószínű történetkésben, ez az egyedüli poétikus mozzanat!

A padocska ültek ketten: egy férfi s egy leány, vagy a hogy azt talán a XX. században mondani fogják: egy asszony és egy legényke.

Az asszony már elvirult, de azért java férfikorban van. Rövidre nyírt fejét fényesre vasalt czilinder fedi; orrán hatalmas domború lencse; papaszem ragyog; arca fakó, mint a pergamen, de keskeny és szögletes; természet egy szinte lelőgő jacket fedi, s a rémséges bő bugyogó eltakarja azt a végtelen keveset, a mi a lábszáron eltakarható.

A legényke szőke vala, haja s bajusz-kája kisütve, kifodoritva, s a mellett a szépen fésült tüneményről csak ugy arad az illat. Fejen lengő strucztoallas bársonybaret, mel-lén csipkejobot ekeskedik, s testét különben hosszú, méltóságos redőkben leomló szoknya fedi.

Az asszony neve Eustáchia, a legénykét pedig Mukinak hívják.

Eustáchia megfogja sorsa kezét s azt mondja:

»Valóban igen kedves, hogy eljött, maga édes szép legényke.«

Muki pedig azt rebegette:

»Jaj, csak a papuska meg ne tudná. Papuska oly szigorú!«

Eustáchia megnyugtatta:

»Oh bájos legénykém, higgyen szándékom becsületeségében! Ha tudná, hogy sóvárog-tam e pillanat után, a mikor végre elmond-hatom: Eltarthatok egy férfit! Igen, végre sikerült. Kerületi orvosnő lettem s ezenfelül mint Embryológiai Szaklapok szerkesztőjének is szép fix-fizetése van.«

»De Eustáchia kisasszony!«

»Bocsánat! Szűzies füleit sérteni nem volt czélom. Csak azt akarom mondani, hogy sorsát bizvást bízhatja én reám. Oh édes Muki! Tegyen boldoggá, s mondja ki a boldogított igent...«

»Ó Eustáchia! — lehelte Muki — ajánlata engem rendkívül megisztel; s a sors, a melyet ajánl nekem, oly fényes!«

»Termézetesen magától értetődik az is, hogy még tisztességes cigarettá-pénzt is kap tőlem, s ruházataról szépségének bájainak megfelelőleg fogok gondoskodni.«

Muki mindig és mindig édesebben és bájosabban mosolygott, de nem lett volna fiatal legényke, ha...

»Az mind nagyon szép, s önnek becsületes ajndékára vall, de...«

»Hisz tudom én azt jól, hogy már nem fiatal, sem szép nem vagyok. De szükséges-e egy asszonynál? Elég, — sőt ez a fő, hogy az asszony jelmeze érett és megbízható legyen; ez többet ér, mint a gyorsan tova röpönő ifjúság minden bája.«

Muki iszonyun buta arcot vágott, a minek oka nagyrészt általános szellemi képtelenségeiben, másrészt a pillanat nagy horderejének kellő latolgatása és megfontolásában keresendő. De végre mégis azt csicseregte:

»Eustáchia! Én nagyabecsülöm kegyedet, ... de gondolja meg kérem, én meg oly fiatal vagyok, még csak tizenhét tavaszt láttam!«

Pedig hazudott mert 24 éves volt. »Én 48 vagyok« — felelé Eustáchia nyiltan és becsületesen. S »azt hiszi kérem, hogy egy Hübele Balazs fiatal leánynyal, a ki éppen csak, hogy egy pár évvel idősebb magácskanál, boldog lehetne? Ne higgye. Az én hűségemről biztos lehet: mert szívem többé soha senki másé nem lesz.«

Még Muki is valami gunyost gondolt magában e szavakra; de nem szólt semmit egyrészt férfi gyöngédségénél fogva, másrészt azért, mert az ő fejében egy gondolat megfogalmazását — annak kifejezhetésétől igen nagy ut választotta el. Az asszony tovább folytatta: »Tudna-e ön enzem szeretni bájos Mukihám?«

A legényke mélyen elpirulva sütötte le a szeméit:

»Én rendkívül nagyabecsülöm önt asszonyom! Roppant nehéz lehetett mindazt megtanulni, a mit ön tud asszonyom. Az ön biztos női föllépése pedig imponál nekem — s azt hiszem, hogy egy gyöngéd ifju megnyugodva teheti le sorsát az ön kezébe, s fejét az ön szívet bátran nyugtathatja...«

»Ó nyugtassa hát...« — sürgeté Eustáchia.

S ő lenyugtatta Az asszony gyöngéden simogatta a legényke illatos s gondosan ápoló fürtjeit, s e közben észre sem vette hogy a legényke maga is agodalmasan szorítja tenyerét a fejéhez. A hajfürtök tudniillik hamisak voltak, s valószínűleg nagyon sokat rontott volna a pillanat boldogságteljes bangulatán az, ha a hajfürtök elárulják, hogy nincs természetes gyökerek.

»Óh drána Muki, — akar-e az enyém lenni?«

»Beszéljen kérem a papámmal!«

A fülemile csattogott a bokrok között.

»Lusciola Philoméa« — sóhajtottá abrandosan az assz ny.

Báli selyemszöveteket 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként — valamint fekete, fehér, színes Henneberg-selyem 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként sima, csikos, koczkázott, mintázott, damaszt s. a. t. (mintegy 240 különböző minőség, 2000 szín és mintázatban s. a. t. a megrendelt áru postabér és vámmentesen a házhoz szállítva mintákat posta fordultával küld: Henneberg G. (cs. és kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Svájcba címzett levelekre 10 kros, levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan eszközöltetnek. (6

218.

Az „István gőzmalom” társulat GYÁRTMÁNYAINAK ÁRJEGYZÉKE

Az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános magyar malom-gyűlésen megállapított s 1887. évi június 1-én életbeléptetett eladási fizetési és szállítási módokatokra vonatkozó egyezmények szerint.

ITT HELYBEN KÖTELEZETTSÉG NÉLKÜL
Készpénzfizetés mellett, zsákkal együtt:

	100 kiló
A Asztali dara nagyszemű	13.60
B Szinte » aprószemű	13.—
1. Királyliszt	12.60
1. Langliszt kivonat	11.80
2. Elsőrendű zsemlye liszt	11.—0
3. Zsemlye liszt	10.80
4. Elsőrendű kenyér liszt	10.40
5. Közép kenyér liszt	10.—
6. Kenyér liszt	9.60
7. Barna kenyér liszt	8.60
8. Takarmány liszt	5.60
11. Finom korpá zsákkal	3.80
11. " " zsák nélkül	3.60
12. Durva korpá zsákkal	3.60
12. " " zsák nélkül	3.40
Csirke buza zsák nélkül	3.—

A zsákok súlytartalma, teljsúly tiszta súlynak véve.

A. B. 0—6 számig 85 kilogramm.

7. és 8. szám 70 " "

11. és 12. szám 50 " "

Debreczen, 1896. június 17.

Sürgöny-cím: Haller Stanislau

Nemes asztali kövi-rákok.

A legdelikátabb asztali minőség, fekete, finomhajú vörös ollokkal folyton szállít friss minőségben, rögtön a fogás után, kezesség mellett az eleven érkezéért **vám- és portamentesen** bárhová 5 kilós kosárkákban (netto 4

kg.) a legjobb csomagolásban:

100—120 db leves-rák	frt 2.80
60—70 » asztali-rák	» 3.80
40—45 » solo-rák	» 4.80
30—32 » óriási solo-rák ff.	» 5.80

HALLER B. Stanislau (Galicia).

A rendelésnél kérem ezen lapra hivatkozni.

Árverési hirdetés.

Alólirott bírósági végrehajtó dr. Nagy Lajos ügyvéd mint Gyenes Lajos csődtömeggondnoka megkeresése folytán ezennel közhírré teszi, hogy a csődtömeghez leltározott és 537 frt 42 krra becsült házi butorok, ruhaneműek és egyebekből álló ingóságok 1896. évi június hó 24-én d. u. 3 órakor és következő napjain Kossuth-utca 2574 sz. házban nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett el fognak adatni.

Debreczen, 1896. évi június hó 20

Sugár Gyula,
bir. végrehajtó.

Stern József és Testvére

nagykereskedők

és gyárosok.

DEBRECZEN, Piacz 1584. a „Bika” szálloda mellett.

UJDONSÁGOK

☞ tavaszi és nyári idényre: ☜

Szövött és kötött árúk.

Női-, férfi- és gyermekharisnyák, keztyűk.

Turista és tornaingek.

Női- és férfi

fehéreneműek, mosó ruhakelmék,

nyakkendők, esernyők.

Szintartó kötő és himző pamutok minden minőségben.

Csipke, szallag és diszek stb.

Mindenféle szabó kellékek.

Norinbergi árúk nagy választékban.

✕ KEFE-ÁRUK ✕

háztartási, gazdálkodási és ipari célokra.

Ecsetek, meszelők, seprők,

ruha-, haj-, fog- és körömkefék,

fésűk, szappanok,

illatszerek, valamint minden e szak-

mához tartozó bel- és külföldi

toilett-cikkek dus raktára.

Fodrász kellékek nagy választékban.

Szabad és kötött szénsavban igen gazdag és vegyi összetételénél fogva a

Sztojikai savanyuvíz

a leghiresebb orvosi tekintélyek által ajánlva, mint **gyógyviz,** ugyszintén mint **üditő ital, tisztán** vagy **borral az ásványvizek legkitünőbbike és a legolcsóbb,**

1 láda 40 üveggel frt 4.40,

a ládat 40 üres üveggel együtt 2 frtért visszaveszem.

Leidenfrost Ármin

fűszer, gyarmat, ásványvíz áru kereskedő.

Mindenféle

ipar-, kereskedelmi, gazdasági, ügyvédi és egyéb

☞ **üzleti könyvek** ☜

fél, egész vászon, b ő r p o s z t ó vagy félbörkötésben megrendelhetők és raktáron vannak

Hoffmann és Társa

könyvnyomdájában

☞ DEBRECZEN, a főpostával szemben. ☜

Nyomatott Hoffmann és Társa könyvnyomdájában Debreczenben. Főpostával szemben.